

Для работных

Кніжні магазін № 18 займае адно з лепшых памішканняў у пасёлку торфапрадпрыемства «Асіноўка»...

Пра столікі і попыт чытачоў

Прыйшла вясна. Адрэз шумна і мягалаўна стала на вуліцах старажытнага Магілёва...

І. Бунина на беларускай мове. Не падабаецца? Тады вазьміце Адольфа Герца «Мой брат і яго сябры»...

На музычнай «серадзе»

Шкава прыйшла чарговая музычная «серадзе» ў Саюзе кампазітараў БССР...

Сексэт дэма радзімакітэта пад кіраўніцтвам Г. Жыхарава паказаў БССР на якіх былі праслуханы і абмеркаваны новыя творы Д. Лукаса...

На «серадзе» таксама праслуханы творы «Варожак» В. Чаралініна і «Помніце» П. Броўкі...

Канцэрты ўкраінскага сьброў

Працоўныя Магілёўскай і Ровенскай (Украінскай ССР) абласцей даўно спаробіліся паміж сабой...

У магілёўскім краі і ў гэтым годзе будзе адбыцца канцэрт украінскага сьброў...

Тэатру юнага глядача

Тры гады назваў Рэспубліканскі тэатр юнага глядача спектаклем «Як гартвалася сталь»...

За гэты параўнальна невялікі тэрмін тэатр стаў папулярным не толькі ў гледацкай рэспубліцы, але і ў Маскве, Кіеве...

На другім пасяджэнні разглядаюцца аглядаючыя паказанні А. Кучук і Н. Паўлюковіч, першы хатняй гаспадыня С. Ляўковіч, вучня І. Гайдук, Я. Малашэвіч, каласніка М. Бугай.

Створана літаб'яднанне

Недаўна пры рэдакцыі ружанскага раённай газеты «Знаветы Ленінска» створана літаб'яднанне...

Члены літаб'яднання вырашылі выдаваць сваю літаб'юлетэнь «Літаб'юлетэнь»...

Папулярныя мастацтва дасягненні мастацтва

Перад культурна-адукацыйнага нашай рэспублікі зараз стаіць вялікая задача...

Гаворка ідзе аб апаляданні асноўных мастацтваў, музыкі, тэатра, аб азнамяленні з іх асноўнымі сусветнымі і самімі назваў асобнымі яе часткамі.

Тая неадарвава сучаснасць да мадэрнісцкіх твораў сучаснага Захаду, які часам дзе-ні-дзе наірацыйна, часам дзе-ні-дзе наірацыйна, часам дзе-ні-дзе наірацыйна...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

У Беларусі ўніверсітэце курс гісторыі мастацтва, які чытаецца ў гістарычным факультэце, замянілі іншым прадметам. Толькі на аддзяленні журналістыкі філфака ўвайлі вельмі невялікі (на 20—30 гадзін) курс гісторыі рускага мастацтва...

Беларускага палітэхнічнага інстытута. Лектура была задана многа пятаў, у тым ліку аб такіх асноўных, сюррэалізм, абстрактна-імажыналізм, сюррэалізм і г. д.

Лепш абстаць справа а прапанаванай музычнай ведаў. У Мінску ўжо некалькі год існуе музычны лектарскі прапагандуючы сярэд вучняў сярэдніх навуковых устаноў і рабочай моладзі. Лекцыі-канцэрты многім данамагалі ў азнамяленні з музычнай навукай і ў разуменні яе. Аб гэтым сведчыць тое, што сімфанічныя канцэрты з самай складанай праграмай зараз праходзяць у перапоўненых залах.

У многіх гарадах, у тым ліку і ў Мінску, уведзена цікавая форма работы вятарніа ўніверсітэты культуры з шырокай сеткай мастацтва, музыкі, вышэйшаму мастацтва. Аднак, думача, арганізацыя такіх універсітэты не павінна замяніць сабой работу лектарыа; дасягнуць азнамялення з мастацтвам самым шырокім колам насельніцтва.

Не менш важнае пытанне падрыхтоўкі мясцовых кадры лектарыа-мастацтвазнаўцаў. Вялікую нарысць прынесла б адкрыцц мастацтвазнаўчага аддзялення пры нашым Гісторычна-філалагічным інстытуте. Можна таксама прыгледзецца да лектарскай работы людзей з ліку інтэлігенцыі, выкладчыкаў спецыяльных навуковых устаноў.

Вельмі не скажаць і пра неадарвава станавіцца а прапагандыраванне твораў мастацтва. Міжволі паўстае пытанне: як прапанаваць творы беларускага вышэйшага мастацтва, праводзіць лекцыі і гутаркі, асабліва на перафермі, калі няма прапаганды? За ўвядзення вельмі мала прапаганды твораў беларускага мастацтва.

В. ДЫШНЕВІЧ, супрацоўнік Беларускага Дзяржаўнага бібліятэкі імя У. І. Леніна.

такое, прычым выдаваліся яны ў Маскве і параўнальна невялікім тыражом.

Нам Мастацкі музей мог бы прапагандыраваць многа цікавых і каштоўных твораў са сваёй фондэ, даючы да іх невялікія тлумачэнні, кароткія звесткі пра жыццё і творчасць таго ці іншага мастака, і гэта робіцца ў часопісе «Югославія» і што годка калі знойдзецца ў беларускіх ілюстрацыйных часопісах.

Да гэтага часу маскоўскія бібліятэкі рэспублікі не падаюць належнай увагі рабоце а літаратурнай на мастацтва. Рэпрадуцыі карцін, кніжкі ілюстрацыяў, плакаты выкарыстоўваюцца ў асноўным толькі як ілюстрацыйны матэрыял пры арганізацыі выставак на пытанні навуцы, тэхнікі, літаратуры, ды і то неадарвава. Толькі зрэдкі арганізацыйна выстаўляюць кнігі на мастацтва ў сувязі з якой-небудзь юбілейнай датай. Камплектаваны фонды бібліятэкі вышэйшымі матэрыяламі і нотнай літаратурай да гэтага часу не называліся ўвагі.

Перашодзіць а рабоце бібліятэкі а літаратурнай на мастацтва — неадарвава ў падрыхтоўцы кадры. Як ужо гаварылася, на бібліятэчных факультэтах Мінскага педінстытута курс гісторыі мастацтва не чытаецца, гісторыі мастацтва не чытаецца, хопць намінальна такі факультэты хопць не лічыцца. Будучыя бібліятэкары і бібліятэкары не знаёмыя з літаратурай на мастацтва, яе не ведаюць кніжны ілюстрацыя, яе не ведаюць кніжны ілюстрацыя, яе не ведаюць кніжны ілюстрацыя.

Шмат разнастайных форм і метадаў адукацыі самых шырокіх мас насельніцтва да дасягнення мастацтва. Толькі агульнымі намінальнымі можна ўзяць на належны ўзровень вялікую справу выкавання аэстэтычных густаў у прапоўненых.

В. ДЫШНЕВІЧ, супрацоўнік Беларускага Дзяржаўнага бібліятэкі імя У. І. Леніна.

«Дзіце на базу...»

Маладзечна—абласны горад. Аднак амаатарам беларускай літаратуры праба хаць ажно ў Мінску, каб набыць тую ці іншую кнігу. У ларках і кнігарнях абласнога цэнтра беларускай выдання ажно не апылі паказе.

У выніск тое, што можна хутчэй прадаць, а а астатняга—каму што патрэбна—ажаюць а магазіне ці кіеўскаму, гавораць прадаўцы.

Што ж, у гэтых словах няма нічога новага. Нагледзім жа, што прадаюць пакуніку кнігарні. Зойдзем а Цэнтральны кніжны магазін на вуліцы Першамайскай. Гэта прастроннае светлае памішканне з шырокімі вокнамі-вітрынамі. Тут ёсць аддзел мастацкай палітычнай, навукова-тэхнічнай, сельскагаспадарчай і іншай літаратуры. Шматлікі пакунікі ходзяць а прылаўкі, разглядаюць выстаўлены літаратуру. Заагляюць а спецыяльна абсталяваным стойкам даўбе носам маладая жанчына. Побач — брашурны, мновства кніг.

— У вас ёсць што-небудзь на беларускай мове? — Га?—Жанчына па ачытчы аглядае кнігі і сыха аказава:—Хто ж іх будзе купіць? Наогул, кнігі гэтыя ў нас не купуюць.

Прыблізна тое ж аказалі нам і ў прамаварным магазіне № 9. Я ўваходжу ў гэты магазін на стойку бацна многа кніг. Але і тут няма беларускіх выданняў.

— Ізаце на базу кнігагандаю, — кажа прадаўчыца. — Там ёсць беларускія кнігі, але мы іх не атрымаем. На іх попыту няма. А нам план праба выконваць. Разуменне? — Як жа тут не разуменне? У Маладзечна гандлёвая работнікі стараюць штурчына перашкоды беларускай кнізе.

М. КОЗЕЛ.

«Дзіце на базу...»

Маладзечна—абласны горад. Аднак амаатарам беларускай літаратуры праба хаць ажно ў Мінску, каб набыць тую ці іншую кнігу. У ларках і кнігарнях абласнога цэнтра беларускай выдання ажно не апылі паказе.

У выніск тое, што можна хутчэй прадаць, а а астатняга—каму што патрэбна—ажаюць а магазіне ці кіеўскаму, гавораць прадаўцы.

Што ж, у гэтых словах няма нічога новага. Нагледзім жа, што прадаюць пакуніку кнігарні. Зойдзем а Цэнтральны кніжны магазін на вуліцы Першамайскай. Гэта прастроннае светлае памішканне з шырокімі вокнамі-вітрынамі. Тут ёсць аддзел мастацкай палітычнай, навукова-тэхнічнай, сельскагаспадарчай і іншай літаратуры. Шматлікі пакунікі ходзяць а прылаўкі, разглядаюць выстаўлены літаратуру. Заагляюць а спецыяльна абсталяваным стойкам даўбе носам маладая жанчына. Побач — брашурны, мновства кніг.

— У вас ёсць што-небудзь на беларускай мове? — Га?—Жанчына па ачытчы аглядае кнігі і сыха аказава:—Хто ж іх будзе купіць? Наогул, кнігі гэтыя ў нас не купуюць.

Прыблізна тое ж аказалі нам і ў прамаварным магазіне № 9. Я ўваходжу ў гэты магазін на стойку бацна многа кніг. Але і тут няма беларускіх выданняў.

— Ізаце на базу кнігагандаю, — кажа прадаўчыца. — Там ёсць беларускія кнігі, але мы іх не атрымаем. На іх попыту няма. А нам план праба выконваць. Разуменне? — Як жа тут не разуменне? У Маладзечна гандлёвая работнікі стараюць штурчына перашкоды беларускай кнізе.

М. КОЗЕЛ.

«Дзіце на базу...»

Маладзечна—абласны горад. Аднак амаатарам беларускай літаратуры праба хаць ажно ў Мінску, каб набыць тую ці іншую кнігу. У ларках і кнігарнях абласнога цэнтра беларускай выдання ажно не апылі паказе.

У выніск тое, што можна хутчэй прадаць, а а астатняга—каму што патрэбна—ажаюць а магазіне ці кіеўскаму, гавораць прадаўцы.

Што ж, у гэтых словах няма нічога новага. Нагледзім жа, што прадаюць пакуніку кнігарні. Зойдзем а Цэнтральны кніжны магазін на вуліцы Першамайскай. Гэта прастроннае светлае памішканне з шырокімі вокнамі-вітрынамі. Тут ёсць аддзел мастацкай палітычнай, навукова-тэхнічнай, сельскагаспадарчай і іншай літаратуры. Шматлікі пакунікі ходзяць а прылаўкі, разглядаюць выстаўлены літаратуру. Заагляюць а спецыяльна абсталяваным стойкам даўбе носам маладая жанчына. Побач — брашурны, мновства кніг.

— У вас ёсць што-небудзь на беларускай мове? — Га?—Жанчына па ачытчы аглядае кнігі і сыха аказава:—Хто ж іх будзе купіць? Наогул, кнігі гэтыя ў нас не купуюць.

Прыблізна тое ж аказалі нам і ў прамаварным магазіне № 9. Я ўваходжу ў гэты магазін на стойку бацна многа кніг. Але і тут няма беларускіх выданняў.

— Ізаце на базу кнігагандаю, — кажа прадаўчыца. — Там ёсць беларускія кнігі, але мы іх не атрымаем. На іх попыту няма. А нам план праба выконваць. Разуменне? — Як жа тут не разуменне? У Маладзечна гандлёвая работнікі стараюць штурчына перашкоды беларускай кнізе.

М. КОЗЕЛ.

«Дзіце на базу...»

Маладзечна—абласны горад. Аднак амаатарам беларускай літаратуры праба хаць ажно ў Мінску, каб набыць тую ці іншую кнігу. У ларках і кнігарнях абласнога цэнтра беларускай выдання ажно не апылі паказе.

У выніск тое, што можна хутчэй прадаць, а а астатняга—каму што патрэбна—ажаюць а магазіне ці кіеўскаму, гавораць прадаўцы.

Што ж, у гэтых словах няма нічога новага. Нагледзім жа, што прадаюць пакуніку кнігарні. Зойдзем а Цэнтральны кніжны магазін на вуліцы Першамайскай. Гэта прастроннае светлае памішканне з шырокімі вокнамі-вітрынамі. Тут ёсць аддзел мастацкай палітычнай, навукова-тэхнічнай, сельскагаспадарчай і іншай літаратуры. Шматлікі пакунікі ходзяць а прылаўкі, разглядаюць выстаўлены літаратуру. Заагляюць а спецыяльна абсталяваным стойкам даўбе носам маладая жанчына. Побач — брашурны, мновства кніг.

— У вас ёсць што-небудзь на беларускай мове? — Га?—Жанчына па ачытчы аглядае кнігі і сыха аказава:—Хто ж іх будзе купіць? Наогул, кнігі гэтыя ў нас не купуюць.

Прыблізна тое ж аказалі нам і ў прамаварным магазіне № 9. Я ўваходжу ў гэты магазін на стойку бацна многа кніг. Але і тут няма беларускіх выданняў.

— Ізаце на базу кнігагандаю, — кажа прадаўчыца. — Там ёсць беларускія кнігі, але мы іх не атрымаем. На іх попыту няма. А нам план праба выконваць. Разуменне? — Як жа тут не разуменне? У Маладзечна гандлёвая работнікі стараюць штурчына перашкоды беларускай кнізе.

М. КОЗЕЛ.

«Дзіце на базу...»

Маладзечна—абласны горад. Аднак амаатарам беларускай літаратуры праба хаць ажно ў Мінску, каб набыць тую ці іншую кнігу. У ларках і кнігарнях абласнога цэнтра беларускай выдання ажно не апылі паказе.

У выніск тое, што можна хутчэй прадаць, а а астатняга—каму што патрэбна—ажаюць а магазіне ці кіеўскаму, гавораць прадаўцы.

Што ж, у гэтых словах няма нічога новага. Нагледзім жа, што прадаюць пакуніку кнігарні. Зойдзем а Цэнтральны кніжны магазін на вуліцы Першамайскай. Гэта прастроннае светлае памішканне з шырокімі вокнамі-вітрынамі. Тут ёсць аддзел мастацкай палітычнай, навукова-тэхнічнай, сельскагаспадарчай і іншай літаратуры. Шматлікі пакунікі ходзяць а прылаўкі, разглядаюць выстаўлены літаратуру. Заагляюць а спецыяльна абсталяваным стойкам даўбе носам маладая жанчына. Побач — брашурны, мновства кніг.

— У вас ёсць што-небудзь на беларускай мове? — Га?—Жанчына па ачытчы аглядае кнігі і сыха аказава:—Хто ж іх будзе купіць? Наогул, кнігі гэтыя ў нас не купуюць.

Прыблізна тое ж аказалі нам і ў прамаварным магазіне № 9. Я ўваходжу ў гэты магазін на стойку бацна многа кніг. Але і тут няма беларускіх выданняў.

— Ізаце на базу кнігагандаю, — кажа прадаўчыца. — Там ёсць беларускія кнігі, але мы іх не атрымаем. На іх попыту няма. А нам план праба выконваць. Разуменне? — Як жа тут не разуменне? У Маладзечна гандлёвая работнікі стараюць штурчына перашкоды беларускай кнізе.

М. КОЗЕЛ.

«Дзіце на базу...»

Маладзечна—абласны горад. Аднак амаатарам беларускай літаратуры праба хаць ажно ў Мінску, каб набыць тую ці іншую кнігу. У ларках і кнігарнях абласнога цэнтра беларускай выдання ажно не апылі паказе.

У выніск тое, што можна хутчэй прадаць, а а астатняга—каму што патрэбна—ажаюць а магазіне ці кіеўскаму, гавораць прадаўцы.

Што ж, у гэтых словах няма нічога новага. Нагледзім жа, што прадаюць пакуніку кнігарні. Зойдзем а Цэнтральны кніжны магазін на вуліцы Першамайскай. Гэта прастроннае светлае памішканне з шырокімі вокнамі-вітрынамі. Тут ёсць аддзел мастацкай палітычнай, навукова-тэхнічнай, сельскагаспадарчай і іншай літаратуры. Шматлікі пакунікі ходзяць а прылаўкі, разглядаюць выстаўлены літаратуру. Заагляюць а спецыяльна абсталяваным стойкам даўбе носам маладая жанчына. Побач — брашурны, мновства кніг.

— У вас ёсць што-небудзь на беларускай мове? — Га?—Жанчына па ачытчы аглядае кнігі і сыха аказава:—Хто ж іх будзе купіць? Наогул, кнігі гэтыя ў нас не купуюць.

Прыблізна тое ж аказалі нам і ў прамаварным магазіне № 9. Я ўваходжу ў гэты магазін на стойку бацна многа кніг. Але і тут няма беларускіх выданняў.

— Ізаце на базу кнігагандаю, — кажа прадаўчыца. — Там ёсць беларускія кнігі, але мы іх не атрымаем. На іх попыту няма. А нам план праба выконваць. Разуменне? — Як жа тут не разуменне? У Маладзечна гандлёвая работнікі стараюць штурчына перашкоды беларускай кнізе.

М. КОЗЕЛ.

«Дзіце на базу...»

Маладзечна—абласны горад. Аднак амаатарам беларускай літаратуры праба хаць ажно ў Мінску, каб набыць тую ці іншую кнігу. У ларках і кнігарнях абласнога цэнтра беларускай выдання ажно не апылі паказе.

У выніск тое, што можна хутчэй прадаць, а а астатня

Аб культуры верша

Літвая мастацкая каштоўнасць літаратуры твора ў многім залежыць ад таго, наколькі арганічна зліты ў ім змест і форма. Наўрад ці стане хто асправаць думку, што недасканала форма можа дыскрэдытаваць выдатнае ў гэтай дэмакратычнай эпоху. Зрэшты, сацыялістычнага рэалізму, якая рашуча супрацьстаяць фармілізму, мудрагелістству, у той жа час не прычыняе і супраць пошукаў новых спосабаў выяўлення зместу. Ніякай супярэчнасці тут няма, таму што барацьба за найдасканалейшую форму выражання ідэйных задам нічога агульнага з фармілізмам не мае.

Літаратурнае майстэрства — дасканалае ўмельства перадаваць высокаідэйны змест у высокамастацкай форме — немагчыма без высокай тэхнікі, без высокай культуры пісьменніцкай працы.

Барацьба за культуру працы паэта, за высокую культуру верша азначае неабходнасць выдатнага аўдыеннага ўзросту і тэхналогіі паэтычнага рамяства. Вобразныя выяўленчыя сродкі, калязіяцыя, рытм, рытм, строфіка, вяртанні — у гэтых адрэсах паэтычных сродкаў паэзіі бывае ў выдатнейшым стане, нямыслена папаўняюцца, абнаўляюцца ў адпаведнасці з высакаронамі аўдыеннага, што стаяць перад савецкай паэзіяй, якая заклікана фармаваць высокую эстэтычны густы нашых сучаснікаў — будучыню камунізма.

Адсюль відавочна, што неабходнасць павышэння культуры верша як патрабавання павышэння майстэрства паэзіі — адзін з істотных момантаў барацьбы за дасканаласць зместу, за высокую ідэйнае гучанне паэтычнага твора.

Нажал, значная частка паэтычнай прадукцыі нашых маладых паэтаў (а нярэдка і не маладых) сведчыць, што яны часта пагарджаюць прафесійналіна кваліфікацыяй, забываючыся на пушкінскае вызначэнне паэзіі як «студы упорнаго». У сувязі з гэтым неслыха не прыгадваць словы Валерыя Брусана: «Многім, між іншым, і дагэтуль здаецца непатрэбным... каб паэт вучыўся сваёй справе. Тут думае так, здаецца, што на ўсім мастацтве ёсць два бакі: творчы і тэхнічны; на ўсім мастацтве ёсць элемент рамесніцтва. Мастакі не саромеюцца цэлымі годамі навукамі тэхнікі жывапісу і малюнку; не саромеюцца вучыцца кампазітарам, і не думваюць, што, напрыклад, вывучэнне кантрапункта прынясе свабоду іх творчасці...» («Аб тэхніцы вершаскладання»). Думаецца, гэтыя словы аднаго з культурнейшых паэтаў забываюць не варта.

Паэзія ўласціва вобразнасцю, малюнасцю, канкрэтнасцю. Яна не перыць агульнасці. «Жыць з тымі ж самымі людзьмі і рэчамі пастаянна, і ўсё роўна, калі ты паэт, то павінен убачыць іх так, нібы ніколі не бачыў. Сіла першага позірк у ёсць асноўная сіла паэзіі».

Тут музыка не змаўкае ні вечарам, ні днём. Дарэчы, праца паэтычнай прадукцыі прамісловых арцель горада спінваюцца на ваніт гуртку мастацкай самалітэрацыі. Дом культуры Мінскага гарпаркамета стаў для іх месцам культурнага правядзення адпачынку. Тут моладзь вучыцца спяваць, танцаваць, іграць на музычных інструментах. І нездарма добрая слава аб гэтых самалітэрацкіх артыстах даўно пераступіла межы рэспублікі. Аматыры самалітэрацкага мастацтва выступалі ў Маскве, Калінінградзе, Вільнюсе.

А раніш... Лёгка падскокваючы, абганяючы адзін аднаго, у Дом культуры спяваюць дзеці. Вось Юра Багдановіч — вучыць другога класа дэспіх сярэдняй школы. Прыкладзіць ён солов'я трэі чатыры пазы на тыдзень займацца па класу шымбалам.

З вялікай ахвотай вучыцца іграць на паялыярушчым інструментам інструментам Аляксандра Ваўчок, Рэгіна Дабуд, сестры Ніла і Таіса Караткевіч. Як і Юра Багдановіч, яны — выдатнікі вучобы. А ўсё па класу шымбалам займаюцца 20 дзяцей.

З-за значэння дзяржаў аднаго з лепшых даносцаў меладзічных гукі баянаў. Тут вострым маленчкім вачышчам Галія Вішнеўская, Аляксандр Елісей, Валодзя Максімаў і інш.

(М. Прышвін. Падкрэслена мною. — Ул. Б.) Мы гаворым: павілі дзецішы. Паэт піша: «Прышвінчы дзецішы штыкі да кожнай высокай страхі» (П. Панчанка). Праз вобраз паэт выяўляе свае адносіны да розных праяў жыцця. Слова ж, якія не закочваюць у сабе вобраз, або не маюць амацыянальнай афарбоўкі, ператвараюць паэзію ў рыторыку, версіфікацыю. Паэт праз вобразы асэнсоўвае рэчаіснасць, версіфікацыя ж «задабляе» рытмам і рыфмамі агульнавядомае, шырока ўжываючы пры гэтым сфэры ад часу «вобразы», штыткі. Падпарадкаваныя паўналі мастацкай задачы, пад пером паэта адбываюцца самыя нечаканыя пераўвасобненні: антаўнікі не падаюць, а «бамбардуюць... ў сонных садах будыня» (А. Валюгі); песня можа быць «папуханай і шышчэ» (П. Панчанка); аршымны развешваюць «вухны лістоў» (А. Кулашоў); «пахучы гурочак ад радасці пісьму ажно» (К. Кірэяна) і г. д. (Агаўрава, што такія пераўвасобненні не маюць нічога агульнага з фармілізмам суб'ектывізмам, бо ў іх аснове — асацыяцыя, падазненні аб'ектыўнай рэчаіснасці). У паэтычных выпадках, калі сістэма вобразу будуча паэтам аднаведна яго аб'ектыўна адносіны да прадметаў, аднаведна яго бачанню свету, паэт, як заўсёды, імяцэнна выкарыстаў у чытача тое ж амацыянальнае ўражанне, якое паўна з'ява выклікала ў яго. Паэта. Слова ж, пазбытыя амацыянальнай афарбоўкі, пакідаюць чытача аб'якавым.

Юры Тынцяў у свой час пісаў пра паэзію Сяргея Ясеніна: «Чытаць стаяць да яго вершаў як да дакументаў, як да ліста, атрыманага па пошце ад Ясеніна». У такой ступені ўздзейнічаюць на чытача моцныя толькі вершы, у якіх паэт глыбока выяўляе свае пачуцці. Але не можа быць такіх адносін да вершаў, недастаткова амацыянальна афарбаваных, недастаткова канкрэтных, недастаткова вобразных, перапоўненых штыткі.

Вос перад нам на першы погляд небагі верш Петруся Макаля «Барозы ў вясенніх дні»:

Ляжыць іх лісце ля дарогі,
Ды, беластаўны, яны
Шумяць без суму і трывогі,
Як бышчам заўтра дзень вясны.
Нахай зямлю калышчы бурны,
Крамасюць пікі бліскавіц,
А іх някія віхуры
Не зломляць і не схіляць ніш.

Задуму гэтага верша (дарэчы, не новую ў паэзіі) можна было б вырашыць зусім не аб'якава пра дапамогу вобразу бароз. Гэты вобраз тут не з'яўляецца з задумай, не набыў рытм канкрэтнасці. Закрапіць даволі не новы знішчэнне, застанецца дрэвы ніогул. Гэта сведчыць, што вобраз бароз для ўвасаблення задуму выбраны адвольна.

Адсутнасць глыбока амацыянальнага падыходу да слова, думаецца, тлумачыцца многімі штыткі — сфэры ад ітэдазінага ўжывання слоў.

Ігры на фартаўнага навукаўца дзеці рабочых Соф'я Вільдэр, Лілія Лявоня, Святлана Мельнікава. Працуюць таксама класы домры і вядучыя. У дзіцячых музычных школах займаецца 100 дзяцей.

На адмыку: Юра Багдановіч на занятках па класу шымбалам.

Тэкст і фота М. Астахава.

У апошні час нашы кампазітары ўсё часцей і часцей скарыдаюцца на адсутнасць добрых оперных лібрэта на сучасную тэму. Скары гэтыя — не беспадатковы. Спраўду, новыя лібрэта опер, якія б расказвалі нашым сучаснікам пра падзеі сённяшняга дня, — вельмі ўжо рэдкая з'ява. У чым жа прычына? Што замінае паспяховаму развіццю гэтага своеасаблівага і нялёгкага жанра? І спецыяльна падкрэсліваю слова жанр, бо некаторыя творычкі ўвогуле адмаўляюць опернаму лібрэту ў праве на самастойнае жыццё, лічачы, што гэта нібы зусім не арыгінальная літаратура. Каб не быць галаслоўным, спашліся на «Валюгі» Савецкую Энцыклапедыю, дзе ў 25-м томе на 83 старонцы так і запісана, што «лібрэта не можа разлічвацца, як самастойны мастацкі твор».

Не ведаю, чым кіраваліся аўтары такога тлумачэння, але ясна адно, што яны не абавіраліся ні на значны вопыт савецкіх лібрэтароў, ні на вопыт сусветнай літаратуры, бо, калі б яны пачыталіся оперным лібрэтам як самастойным жанрам драматургіі ў вершах, то знайшлі б яшчэ ў літаратурнай спадчыні і «Вамары» творычкі, з'яўляюцца ўсё ж творам, яны мае самастойнае літаратурнае значэнне, інакш не было б ніякай прычыны змяшчаць яго ў кнігу выбранага твора.

«Валюга» Савецкай Энцыклапедыі чамусьці абыйшла самастойную работу многіх савецкіх лібрэтароў у гэтым жанры. А дарэмна, тэма і гэтым жанры. А дарэмна, тэма і гэтым жанры. А дарэмна, тэма і гэтым жанры.

і вобрамы — і ў іншых вершах П. Макаля: «Свіны стагоддзяў пыла», «дымчэныя фабрыкі трубы», «нібы рака, пылыя натоўп людзей», «саласей раскрасаў спеў сарысты», «стамінічы роман, што а лістова ветрык завядзе» і г. д. Аўтар часта паўтарае сам сабе, ад чаго слобна паэтра амежаваная: «стаіць» ўнут, застыўшы нерухама, не сходячы з паэтра, «красуецца, нібы жывы, вялікі помнік таму, хто вечны мір у Венгрыю прынес» («Помнік савецкаму воіну ў Будапешце») — «і дзень і ноч стаіць ён на паэтра», «свайей рукою жыццё і мір прынес» («Сустрэча з братам»); «гамончы калосі, шугаючы хвалямі», «спелых каласоў узніўся гоман», «гамончы тых паўдзёў», «бланітны вясні», «да сніжы высеў», «зэрном заласцістым», «снажы заласцістым» і д. т. п. Вядома, можна спашліцца на ўстойлівасць такіх аспэктаў. Але наўрад ці варта захоўваць такую ўстойлівасць, калі яна выклікае пачуццё аднастайнасці. Прыведзеныя прыклады аб'якавага стаўлення П. Макаля да слоў не даравальныя для яго, бо ён паэт таленавіты, у яго імала паэтычных вынікаў. Спашліцца хача б на тое, як асэнсаваны і амацыянальна афарбаваны вобраз каліна ў яго вершы «Пра Друга» і таксама на хваляючы, арыгінальны паэдэмы яго вершы «Школа», «Ібаныя», «Маці» і іншыя.

Між іншым, паэт і слову, якое сфэрылася ад частага ўжывання, адольны надаць амацыянальную афарбоўку, умела ўводзячы яго ў кантэкст. Так, П. Панчанка звычайнаму слову «звычайны» надае, можна сказаць, максімальную нагрукку ў такіх радках:

Ні шорку, ні бурм таму не было,
Калі нарадзіўся ў таліне.
Звычайнае сонца звычайна
Узнішло

Пасяя гадзіны святлайня.

Або, скажам, у выразе «спракурны пакоў» аспэкт гучыць звычайна. А вос паэт стаяць яго ў кантэксце: «Ад нудных разоў, ад пракурных спрач», — і звычайна гучыць паэмаю.

Нажал, не заўсёды нашы паэты ставяць слова ў кантэксце так, каб зазвалі славян ў ім багаты адценні значэння; нават у спрактычных вынікаў майстроў «слова часамі прыважана брагзе» (П. Панчанка). Скажам, і ў П. Панчанкі лепш мог бы пачынацца і быць выражаны ў іх (я маю на ўвазе не змест, а сістэму выяўленчых мастацкіх сродкаў), напрыклад, верш «Максёв»:

Калі пралітае наш мінікі
Янікі
Па светлых гаях Падмаскоўя
І зыць пачынаюць здаблёк агні
Сталіцы... хваляюцца зноў яны...

Уважлівае стаўленне да вобразнага боку верша (апіт, метафара, параўнанні і д. т. п.) мае першаступеннае значэнне для яго культуры. Во імёна непатрабавальнасць у гэтых адносінах нараджае вершы-простаўны, вершы неарыгінальныя і бліста сумныя, якія не хоцца чытаць, у якіх спецыфічная задача паэзіі — уздзейніча на эмоцыі чытача вобраза — падамена звычайным зарыфмаваным рытмічным перакладам.

Спашлімел яшчэ на прыкладзе:

Іду па зямлі —
Гаспадары!
Мне належыць і сува і воды.
Я свой скарб незлічоны,
Як дар,
Атрымаў ад бацькоў назаўсёды.
(А. Волскі).

(Заканчэнне на 4-й стар.)

ЧАСОПІСЫ Ў КРАСАВІКУ

ПАЭМІЯ

Памяці Уладзіміра Ільча прысвечаны верш Міхася Васілька «Лейна». Паэдэмы рубрыкай «Дружына» часопіс змяшчае творы Петруся Макаля, Уладзіміра Караткевіча, Анатолія Іверса.

Вершаваную казку для дзяцей напісаў Максім Лужын («Дэ робіць пагоды»). Вершы для дзяцей публікуе ў часопісе Генадзі Шымян. Упершыню ў часопісе друкуецца малады паэт Павел Воранаў.

З празаічных рэзюмэ і нумары — пачатак новай аповесці Рамана Сабаленкі «Каралічы» — пра лёс людзей адной з заходнебеларускіх вёсак, а таксама працяг рамана Уладзіміра Карпава «Вясенні ліўні».

У раздзеле «Успаміны, дзёнікі і дакументы» пад рубрыкай «Жыццё, аддадзенае барышчэ» часопіс змяшчае матэрыялы, прысвечаныя гераічнаму загінуўшаму ў Ісаві сталеваму Герасіму — Н. Н. Дворнікаву, былому члену КПЗБ.

Працягвае гаворку аб праблеме жанра рамана ў беларускай літаратуры А. Аламовы. Артыкул пра Міхому Засіма друкуе Ул. Калеснік.

Змяшчаны рэзюмэ на новыя кнігі.

МАЛАДОСЦЬ

У гэтым нумары аж пяць аповядаў: Паўла Мамчыца «Святая ў хаце Караяна», Эдуарда Карпачова «Ідзі, чалавек, Міхася Данілевіча «Эльзавей», Яўгена Карпачова «У дэры», І. Шыля Лявона «Сельскі аніа», Чытач прычытае новыя вершы Рамана Гармоля, Рыгора Барудзіна, Нямі Тулушэва, Уладзіміра Паўлава, Васіля Туркена, Валдыма Зыблена, Марка Смагаронавіча. Змяшчаны невялікі драматычны эпізод Эдуарда Валасевіча «Па закліку сэрца».

Нямала ў нумары мастацкіх нарысаў і публіцыстычных артыкулаў. Часопіс адзначае 150-годдзе з дня нараджэння М. В. Гоголя артыкулам І. Баса «Гоголь і Беларусь» і 60-годдзе з дня нараджэння І. Д. Гурскага рэдакцыйным артыкулам «Заўсёды з партыяй, з народам».

У раздзеле «Гары, камсамоўскія агні» артыкулы А. Шчарбакоў «Справа кожнаму знойдзецца», П. Француў «Залёдзе да Веры», В. Данілевіч «Вечар у Курасоў», падборка «Давіцеся пачаць», «Насустрем VII фестывалю».

Пад рубрыкамі «З бланкота падарожніка» і «На атрычаны тэмы» артыкулы А. Астремскага і А. Прышвілі. У раздзеле «Навука і тэхніка» змястоўныя матэрыялы Е. Галкіна, Я. Райхмана «Прыкчочы ў таямніцы расліны» і С. Бобана «Пакарэнне Мясіа».

Як і ў папярэдніх нумарах, ад кожнага месца размове аб майстэрстве. Крытык Алякс Аламовіч дзельціца думкамі з маладымі аўтарамі ў артыкуле «Праблема творчай індывідуальнасці».

Майстэрства даймаць смехам

Шчаслівая і рэдкая здольнасць — талент гумарыста або сатырыка. Міжволі думаеш пра гэта, калі, выбраўшы волюную хвіліну, браўся за чытанне бібліятэчнага часопіса «Вошчы». Вельмі добра, што кніжкі гэтыя «кішыннага» ўзору і моцны лёгка спадарожнічаючы чытачу ў якасці простых, вясёлых, дасціпных збыт, у мінулым годзе выйшлі зборнікі аповядаў пісьменнікаў-вошчыкаўцаў М. Пенкіра «Не з таго канца», В. Зуба «Салернікі» і кніжка Я. Брыля «І смех і іда».

У кожнай сваёй дасціпнасці, свая тэма і сваё ўлюблёны характары.

Для В. Зуба, скажам, характэрна мяккая іронія. Увага пісьменніка звернута галоўным чынам да радавых людзей, нашых суседзяў, з якімі мы маем сувязь ітэдазіна. У героі сваё слабасці і недахопы. Яны, праўда, не ўяўляюць вялікай грамадскай небяспекі. Але ўсё ж лепш бы іх не было. Куды больш прыемна стала б жыць у доме адпачынку, калі б, скажам, не было вечна незадаволеных, дробязіх прыдзірлівых і якія без усялякіх падстаў падазраюць «Лейнідаў Сяргеевічаў» (аповяданне «Нездаволенны»). У ім даволі дасціпна і з мастацкім тактам намаляваны такі «Фам Яверныч», буркаты, які наводзіць сум на акружваючых і адольны нават часова зойць з панталыку навічка, прадставіўшыся беларусам.

Назіралася гумарыста, які прымячае жыццёвыя недахопы, міма якіх інны раз праходзіць, не заўважаючы іх, добра, як у кроплі валды адлюстравалася ў аповяданні «Пасля абеду». А выкарыстанне пазначнага факта. На нейкаму багату даму непараўнальна ў кнігу скарт раптам пачалі зашываць надыкі. Смешна, таму што пісьменнік зойць псіхалагічна правільна адлюстраванне характэрнаў дзеючых у аповяданні асоб і перамяну іх настрояў настолькі, што яны «заемст надыкі напісалі досыць розную скарту».

У аповяданні «Асабістая справа» вымыслены гудыт, які сам у калітасе прыводзіць не любіць, а атрымавае «жочныя заробкі». Ён трапіла ў смешнае становішча, выдзіўшы сабе перад незнаёмымі людзьмі за лепшага калітасіна (сэрчана было прызначана незнаёмым, што ён у калітасе «з самах гудытатых»). У іншых аповядаўных мы сустракаем курортнага «сэрчэда», валакітчыка, прастваката, які надбараўмеліна выконвае свае абавязкі краўца. Усё гэта звычайна людзі, з грашкімі, мямі якіх не праходзіць пісьменнік. Стаўчы сваёй героі ў камічнае становішча, аўтар умела выкарыставаў смешныя сітуацыі, якія ўнікаюць з-за непараўнення. Таму каліткі ў большасці аповядаўных вырашанаў даволі лёгка і добра. Але тым не менш аповядаўні В. Зуба неслыха зьявіць дробныя або дробнішчы, бо яны закранаюць такія рысы жыцця, якія нярэдка адольны атрычці чалавек настрояў, а быма, што прыносяць і больш сур'язны непрыемнасці. Такіх «героіў» «крыць бы розгорт!» Взяць в слезу быз — раў Ул. Малякоўскі, але як мы ўжо аднавілі, сатыра не ўласціва таленту пісьменніка. Відавочна, таму, слабой за ўсё ў зборніку атрымаўся аповядаўні «Швейк у Нью-Йорку», з'яўмае, відаць, як палітычны фельетон. Швейк у якасці героя абавязвае да вельмі многага. Літаратурны твор, у якім ён пазыўляецца, не мае права быць ніжэй зорнаю геніяльнай сатыры Гашака. Але гэтага не ўлічыў аўтар, і аповядаўні атрымаўся бледным, анемічным.

У зборніку Я. Брыля чатыры аповядаўні. Гэта ўжо сатыра з яна выразнай пазіцыяй аўтара — пазіцыяй непрымірнай вяржасці да

вылюдкаў — выскачкі-кар'ерыста Лопуха, бюракрата Фамуты, хама і п'яніца Шалуха. Тыпы гэтыя супрацьсмешныя. Для іх выкрасціа пісьменнік карыстаецца старымі, але ўсёды дзейнымі прыёмамі сатыры — гротэскам і гіпербаляй. Вос адзін з прыкладаў (гаворка ідзе пра балбэтуна, які стаміў залу пустым і нудным дакладам). Жонка нагнулася, і вос адтуль, з-за трыбуны, пакулі дакладчык грэбаецца з непасрэдным лістком, амаць зусім выразна гучыць працяг даклада.

А далей ўжо без жарту гнеўным пером напісаны гэты партрэт: «з тоўстым чырвоным тварам і тоўстым чырвоным алоўкам, з мінай вяршыцеля лёсу, з сыйт усмейкай тушцы, адоку не хапае толькі ўсеазаўнай відлаасці».

У аповядаўні «Кансерватар» камізм будучына на зярок неправільным тлумачэннем слова «кансерватар», «Героі» Шалуха, старшыня калітасы, Гурбін, хама і алкаголік — спажык кансерваў у выглядзе аб'якавага закускаў да гаралкі, у той жа час ён «кансерватар» і зноў прымяняе непрыстойныя метады ў дачыненні да адносінаў да калітасікаў. Аповядаўні добрае тым, што ў ім не толькі асаўдаюцца сродкі сатыры такія, як Шалуха, але і тыя граўкіраўнікі, якія паслаюць падобнага тыпа «ўмаюўваць сельскую гаспадарку».

Радасна, што ў аповядаўных Я. Брыля заўсёды ёсць людзі, якія супрацьстаяць тыпам «адоўным», і відаць, што ўсёка нечысць хоць і адольныя наносіць шкоду, але глыбокі караніўч у нашым жыцці не мае. У аповядаўных сустракаецца, праўда, шматаслоўнасць і расціпаўнасць, што можа выклікаць у чытача пазыханне. Лічы больш пакуліна пераносіцца ў сатыры аўтарскага маля, які гэта мае месца ў добрым увогуле аповядаўні «Субардынаны». Сатыра заўсёды будзе больш вострай, калі чытаць зойць знішчальны выдзіў сам на падставе мастацкага вобраза. У аповядаўні «Прывал».

М. СТАЛЯРОУ.

М. СТАЛЯРОУ.

нам здаецца, вельмі мошным выбарам бюракрата Фамуты, на якага бодзям і яма ў свеце Управы.

Гаворачы аб мастацтве займаць смехам, мы вядома, маем на ўвазе не простую забаву, якая не ўласціва наогул нашай літаратуры, а смех мятаніраваўны, смех з тандэнтнай, смех з пазіцыі светлаглазды савецкага чалавека, камуністычнай маралі.

У аповядаўных М. Пенкіра смех прыкляны іголкамі, які зываецца насмякам да ліста наперы. Лепшым зборніку атрымаўся аповядаўні «Канфікт», «Парбэль трыця», «Шчупак», «Крык душы». Смешны, вядома, Мікалай Стручкова, старшыня калітасы, чалавек, які лічыць толькі смех разумным, а ўсё адстаткі — аурны. Гэта кіраўні такіх тыпаў, які «завельмі далёка наперад гадзіца, а тое, што ў яго пад самым носам, не бачыць». Не дзіва, што ён сам трапіла ў смешнае становішча.

А вось Гарпок з аповядаўна «Шчупак» ужо не толькі смешны, але і агіты, неўжываны прахвост і залітася, таксама, як Гаўрыла Халіла, які прабуваецца па службе левым левым ўтару пасля кожнага новага «хпаніяна», дзякуючы апакуству непікага чытача.

Аповядаўні «Ніч ён быў, такім ён не застаўся» на важную тэму, аб шкіднасці п'янства, атрымаўся цыямным, таму што яго вельмі спрычана; аўтар смешна і неіпавяна пераклавае звычайную гісторыю аб пераўвасобненні добрага, цывровага чалавек у іяніцу. Пакулікі сюжэт банальны, ад пісьменніка патрабываюцца не проста перакат зусім вядомай гісторыі, а і пэўнай мастацкай, выдзіўнасці, каб адкрыць у вельмі староў, але важнай тэме новаў, нечаканыя, уражлівыя бакі.

Увогуле ў бібліятэчным часопіса «Вошчы» ёсць пмаг цікавых вынікаў. У аповядаўных сувязіца да сціпнасці і вясёлы (або алосны) смех. Але ўсё ж у многіх выпадках пісьменнікі вельмі мількасэрдчыя, а варта быць больш алоснымі да недахопаў у жыцці, да тых, хто, па трапнаму выразу Малякоўскага, «ара сідзіт на труде, на комунізме».

М. СТАЛЯРОУ.

М. СТАЛЯРОУ.

М. СТАЛЯРОУ.

М. СТАЛЯРОУ.

М. СТАЛЯРОУ.

М. СТАЛЯРОУ.

Дзіцячая музычная...

Тут музыка не змаўкае ні вечарам, ні днём. Дарэчы, праца паэтычнай прадукцыі прамісловых арцель горада спінваюцца на ваніт гуртку мастацкай самалітэрацыі. Дом культуры Мінскага гарпаркамета стаў для іх месцам культурнага правядзення адпачынку. Тут моладзь вучыцца спяваць, танцаваць, іграць на музычных інструментах. І нездарма добрая слава аб гэтых самалітэрацкіх артыстах даўно пераступіла межы рэспублікі. Аматыры самалітэрацкага мастацтва выступалі ў Маскве, Калінінградзе, Вільнюсе.

На адмыку: Юра Багдановіч на занятках па класу шымбалам.

Тэкст і фота М. Астахава.

У апошні час нашы кампазітары ўсё часцей і часцей скарыдаюцца на адсутнасць добрых оперных лібрэта на сучасную тэму. Скары гэтыя — не беспадатковы. Спраўду, новыя лібрэта опер, якія б расказвалі нашым сучаснікам пра падзеі сённяшняга дня, — вельмі ўжо рэдкая з'ява. У чым жа прычына? Што замінае паспяховаму развіццю гэтага своеасаблівага і нялёгкага жанра? І спецыяльна падкрэсліваю слова жанр, бо некаторыя творычкі ўвогуле адмаўляюць опернаму лібрэту ў праве на самастойнае жыццё, лічачы, што гэта нібы зусім не арыгінальная літаратура. Каб не быць галаслоўным, спашліся на «Валюгі» Савецкую Энцыклапедыю, дзе ў 25-м томе на 83 старонцы так і запісана, што «лібрэта не можа разлічвацца, як самастойны мастацкі твор».

Не ведаю, чым кіраваліся аўтары такога тлумачэння, але ясна адно, што яны не абавіраліся ні на значны вопыт савецкіх лібрэтароў, ні на вопыт сусветнай літаратуры, бо, калі

Аб культуры верша

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

У гэтай страфе а верша «Скарб мой», апрот таго, што ўсе вобразы «паэтычныя ходы» не новыя не толькі ў беларускай паэзіі, радок «Як дар інтанцыяна больш цягдзее да «незлічона», чым да «скарб» ці «сатрымаў».

У вершы Ул. Паўлава «У адным страі» такія неадшліфаваныя радкі: У дні, калі паўла зямлёю тля, Ішла на ўсход у рыжых шлейфах дыму...

Была старонка лобная мая, Была ў адным страі з усёй Радзімай.

Неабавязкова паўторнае двойчы «была». Першыя два радкі неадшліфаваныя з-за ўраўнення значэнняў «паўла» і «ішла».

Параўняйце, урашце, апісанні помнікаў войнам у П. Макаля («А ён рукой нас прывітаць не можа: трымае зброю ў руцэ...») і ў С. Гаўрусёва («Станіць высока ён, рукой трымае зброю»).

Або такі пераказ замест паэтычнага паказу: Хачелі на беразе гэтым Фашысты схапіць сувязіста, Што кроцьку з сакрэтным пакетам імшыстай.

На ўсход па сцяжынцы імшыстай. (Ул. Надзвядскі).

Агульнавядома роля рыфмы ў вершы. У нас часта лічыцца «благім тонам» рыфма дзяслоўная. Значна толькі, што дапоўні пераказальна «ў абарону» дзяслоўнай рыфмы са спасылкамі на практыку Пупкіна на выступіў некалькі год назад у «Новым міры» С. Маршак. Уся справа ў тым, які яна ўжываецца. Успомнім хача б многія вершы са зборніка М. Багдановіча «Вянок», у якіх дзяслоўная рыфма параўнальна часта.

Наша крытыка, а падчас і рэдактары кніжак паэзіі не ставяць перад маладымі паэтамі (зноў жа: не толькі перад маладымі) дастаткова высокіх патрабаванняў у галіне рыфмы. Увесь час стракаецца кніжкі многіх паэтаў рыфмамі накітават:

ступаем — папраўдзіце, пераняць — расказанне, спытлюйце — людзі (П. Прануза), пачай — вышэй, агнімі — святлякмі (Ул. Надзвядскі), мільёнаў — раганім, няраць — Ірвань (П. Муравейка), высіў — лісцяў, сцяной — ракой (П. Макаль), тварыць — любіць, шле — плыве (К. Лось) і да т. п. Безумоўна, недасканаласць некаторых з прыведзеных рыфмаў у страфе «срадаваецца», але ўвогуле яны сведчаць аб зніжэнні патрабавальнасці маладых паэтаў да рыфмы трывалдай, такой, якая ў беларускай савецкай паэзіі мае багаты традыцыі.

Часта бяруцца маладымі аўтарамі «напракат» рыфмы даўно вядомыя і дэкаці дэкаці разоў ужытыя, накітават: хвалі — далі, сосны — вёсны, нізка — калыска, людзі — будзе і да т. п.

Аналагічныя неадшліфаваны назіраюцца ў маладых паэтаў і ў дачыненні да рытму. Словы ставяцца ў радок так, што не адразу лёгка паставіць пры чытанні націск там, дзе трэба, або націск з-за рытму пераходзіць туды, дзе яго не павіна быць. Прааналізуйце, напрыклад, наступныя строфы:

Дрыжалі карункі рам І шыбы ад бою, Калі ўбег за юнкерам У паркці пакой ён.

(Ул. Надзвядскі).

Адно яркава сведчылі маршчыны, Што цяжка дабірацца на кійку.

І калі раптам загула машына — Старая ледзеве падняла руку. (Н. Гіевіч).

Калі ж гэтыя строфы прачытаць інтанцыяна правільна — паруніцца метр (апрот таго, у другім прыкладзе непрыемны збег — «і калі»).

Найраўніўшы ўстаў акцэнтуюцца інтанцыяна слова «на» у наступных радках А. Вольскага:

Так, Дзе б я ні быў, Дзе б ні плаваў, мічане, — Далека ці блізка ад роднай зямлі, —

быў з вамі заўсёды я на рыштваннях, а вы са мной ні караблі.

А як часта пакаідаецца ў баку або проста парушаецца музычны бок верша. Паглядзіце, як супярэчыць карціне, што малюецца, — салаўным трыям — назоўлівы гук «с» у наступных радках П. Макаля:

Там, дзе дваіх світанне застает, Дзе салавей распылаў спеў срабрысты...

Або такіх збегі злучыць: Калі з сваім начальнікам я згодны...

(П. Муравейка).

Які плыве срод жытнёных хвалю... (П. Макаль).

А неўласцівае беларускаму «у» каротка мейсца, калі гук гэты пажка вымаўляецца і замест яго напрошваецца «в»:

Камсамольцы ў далёкі Адпраўляюцца пуць. У спадарожнікі песню, Як сяробуку, бяруць.

(П. Макаль).

То ластаўкай ўзаўшэ лёгакрылаў... (А. Ліс).

У сметніцу стаў выгрукіць ў дзве рукі... (Р. Барадудін).

Мне могуць запрарэчыць, што ўсё гэта дробязі, і на агульным фоне поспехаў нашай паэзіі — дробязі назначыцца.

Думаецца, адзінае, што можна было б сказаць у такім выпадку, гэта спасылацца на Уладзіміра Маякоўскага: «Нельга надаваць выдзелцы, так звычайна тэхнічнай апрацоўцы, самастойную ціннасць. Але імяна гэтага выдзелка робіць паэтычны твор прыгодным для ўжывання. Толькі роўня ў гэтых спосабах апрацоўкі робіць роўняці паміж паэзіяй, толькі веданне, удасканальванне, накітаванне... літаратурных прыёмаў робіць чалавека прафесіяналам-літэратурыстам». Думаецца, яшчэ, што імяна гэта — адзін з істотных момантаў культуры паэтычнай працы.

Уладзімір БОЙКА.

Новае пра Ф. Багушэвіча

Дзіцячы краязнаўчы музей, які носіць імя Ф. Багушэвіча, за апошні час папоўніў многімі новымі дакументамі і матэрыяламі пра вядомага беларускага паэта-дэмакрата.

Роботнікі музея знайшлі і набылі рад рэчэй хатняга ўжытку, якія належалі Ф. Багушэвічу. Навядзеныя музейнае і цікавае сьведчанні ях двух мяжкіх крэслаў, аздажкі, трыма, настольнага гадзінніка. Навядзены Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы Акадэміі навук БССР перадаў музею сямейны альбом Ф. Багушэвіча, набыты ў 1953 г. у сярэдняй сястры паэта С. Ф. Чайкоўскай, якая жыла ў трых кіламетрах ад Ашманы ў вёсцы Асінаўка. У сямейным альбоме 12 аркушаў. Тут сабраны 68 фатадзімкаў Францішка Багушэвіча, яго родзічаў і знаёмых.

Днямі з філіяла Дзяржаўнага архіва Чарнігаўскай вобласці ў Нежыне ў музей паступіла копія «Справы № 39 старшыні Нежынскага акруговага суда аб службе судовага следчага і участка Канатонскага павета Франца Казіміравіча Багушэвіча» на 79 лістах. Справа пачата 25 чэрвеня 1874 г. і закончана 4 сакавіка 1885 г. калі пазт па хваробе выйшаў у адстаўку.

У справе знаходзіліся вопісы спраў, якія вёў Ф. Багушэвіч, яго заява аб прадастаўленні яму адпачынку і аб уступленні ў шлюб з Габрыэлай Міхайлаўнай Шклянскай, які адбыўся 15 верасня 1874 г., перапіска старшыні Нежынскага акруговага суда з Міністэрствам юстыцыі і Чарнігаўскай казёнай палатой.

Цікавае прадстаўленне канфідэнцыяльнага запісу Міністэрства юстыцыі аб магчымасці прызначэння Ф. Багушэвіча на больш высокую пасаду — членам акруговага суда старшыня Нежынскага акруговага суда дзе станаўчы характарыстыку Шклянскай і іншых асоб, якія характарызуе станаўчы дзейнасць Ф. Багушэвіча.

«У Нежыні акруговы суд гарадской галаве Канатонскай гарадской управы. Гласныя гарадской думы ў пасяджэнні з 9 лістапада 1875 г. зваліся, што большасць жыхароў г. Канатона вельмі спачувальна аднеслася да карыснай дзейнасці выконваючага абавязкі судовага следчага Нежынскага акруговага суда г-на Багушэвіча».

Дума паставіла: выказаць шчыры ўдзячнасць горада Канатона выконваючаму абавязкі судовага следчага г-ну Багушэвічу праз Нежыні акруговы суд за яго безакорную і карысную дзейнасць па службе следчага ў горадзе Канатона.

Нягледзячы на гэты станаўчы водгук аб рабоце Ф. Багушэвіча павышэння па службе не атрымаў. Больш таго, Міністэрства юстыцыі адмовіла пазт у выдаче аднаразавай дапамогі па хваробе.

Выклікае пэўную цікавасць паслужыць спіс Ф. Багушэвіча. З яго мы даведваемся, што Ф. Багушэвіч у Канатоне следчы працаваў не толькі ў Канатоне, але на гэтых пасадках пазываў у Крэўскім і Старадубскім паветах, а з 21 чэрвеня 1871 г. у м. 1 мая 1872 г. працаваў судовам следчым 2 участка Гравыцкага павета Валогодскай губерні.

Несумненна цікавае ўваўляюцца і іншыя дакументы, якія захоўваюцца ў справе. Навядзеныя музейнае цяпер могуць з імі знаёміцца.

А. ШЧОТКА.

Справаздача перад насельніцтвам

У памяншанай Бабішкаўска сельскага клуба Васілевіцкага раёна днямі адбыўся сход жыхароў вёскі Бабіны, на якім быў зроблены агляд за годна клубу з. Яна ў прасказу аб рабоце клубу ў 1958 г. і ў першыя тры месяцы бягучага года.

Даказалі адначасна, што сельская лектарская група, створаная пры клубе, значна палепшыла работу. За апошні час працывала 56 лекцый і дакладваў на розных тэмах. Рэгулярна выступалі з лекцыямі настаўнікі В. Буракоў, Г. Чарноў, І. Астасіч, урач Я. Захаранка і інш.

Актыўна займаў работу гурткі мастацкай самадзейнасці. Зараз у танцавальным, харавым і драматычным гуртках займаецца 48 чалавек. Уздзялілі мастацкай самадзейнасці 121 канцэрт.

На справаздачым сходзе выступілі брыгадыр другога аддзялення сельскага «Ведрыч» Р. Журко, начальнік аддзялення саўгаса М. Язленскі, старшыня Бабішкаўска сельсавета І. Куралішанка і інш. Намечаны канкрэтныя мерапрыемствы па паліпшэнню работы клуба.

М. ЖУРА.

Заслужаная павага

Прэмыя працаваў у чытальнай зале пры Чарчэрскім раённым Дomes культуры. Тут светла і ўтульна. Заслужанай павягай у чытаўчы карыстаюцца работнікі бібліятэкі: Ю. Пятман, Т. Антаненка, К. Саўчанка, І. Шаўчук. Яна дапамагаючы выбіраць неабходную кнігу, праводзіць дыскусіі і канферэнцыі чытачоў. Так, за апошні час зведзены дыскусіі па творы «Растаецца не надоўга» А. Кулакоўскага.

У кніжным фондзе бібліятэкі — 12599 кніг. Чытальная зала выпісвае 18 газет і 57 часопісаў. Актыўна чытачамі бібліятэкі і чытальнай залы ўваўляюцца 924 чалавекі.

Ул. ПЕРНІКАУ.

Асабістыя бібліятэкі

«Наш кнігалюб» — так гавораць калгаснікі сельсагаспадарчай арцелі «Зара камунізма» аб 70-гадовам уласніку Сцяпану Свідры. Ён мае ўласную бібліятэку, у якой каля 200 кніг. Тут творы Пушкіна, Некрасава, Маякоўскага. Навядзены Сцяпан Свідры і Шаўчук. Яна дапамагаючы выбіраць неабходную кнігу, праводзіць дыскусіі і канферэнцыі чытачоў. Так, за апошні час зведзены дыскусіі па творы «Растаецца не надоўга» А. Кулакоўскага.

МАСКВА СЕННЯ. Від на Кутузавскі праспект і будынак гасцініцы «Україна» з боку Смаленскай наберажнай.

Адам Міцкевіч і Беларусь

Імя Адама Міцкевіча, вялікага польскага паэта, публіцыста, рэвалюцыянера асабліва блізкае і дарагое беларускаму народу, Адам Міцкевіч нарадзіўся на Беларусі, у Навагрудку.

Тут ён вучыўся ў павітовай школе. Пад уражаннем вялікага паэжару, які выхаван у горадзе, Міцкевіч у 12-гадовым узросце, будучы вучнем, напісаў «Оду аб паэжары». Гэта была яго першая сярба ў паэзіі. У школе нарадзілася сярбаўства Міцкевіча з Чачотам, будучым беларускім паэтам і фалькларным этнографам. Разам яны ўдзяліліся ў аматарскія спектаклі вясельна-песнявыя і мінгалодныя кірмашы, навіралі на вёсках, дзе адбываліся ўрачыстасці традыцыйных народных святаў — купалля, дажынак, дзядоў, каляд.

Закончыўшы павітоваю школу, Адам Міцкевіч і Ян Чачот едучы вучыцца ў Віленскі ўніверсітэт. Там яны прымаюць актыўны ўдзел у студэнцкім «Таварыстве філматыстаў» — арганізацыі «сэрбу навукі». Але філматысты арганізавалі не толькі ў мэтах самаадукацыі, а і для вырашэння задан палітычнага і сацыяльнага характару.

Філматы разглядалі літаратуру, навуку і мастацтва як важнейшыя сродкі асветніцкай дзейнасці ў народзе. А іх цікавіла да фальклору была вядома пераважна класічных паэзіяў дзікай моладзі павага да ідэалаў народнага харства.

У асеродзі філматыў вялікую ролю ў папулярызаванні беларускага фальклору адыраў Ян Чачот, які бацьку ў вуснай народнай паэзіі невучэрніую крміну літаратурнай творчасці.

У паэзіі Міцкевіча ў перыяд навукавання па ўніверсітэце мы не бачым чыста ўплыў фальклору. У яго творы «Мяшко, князь навагрудскі», «Ян Анеля», «Гарадская зма» выразаюцца пераважна класічных паэзіяў. Вяспрэчна, Міцкевіч, наступуючы вывучэння традыцыйных класічных паэзіяў, як Гарачы, Пётрарка, Авілія, Арыста, Валтэр, Кахановіч і іншыя, павышаў сваё паэтычнае майстэрства. Толькі ў 1819 г. Міцкевіч з Коўні, дзе працаваў настаўнікам, прывёз сярбу у Віленскую сваю першую баладу «Любоў і я», у якой выкарыстоўваліся фальклорны матывы. Прыніска аўтара ўваўляюцца, што «балада з'яўляецца пераказам народнай песні».

З гэтай пары Міцкевіч пераходзіць з дарой класіцызма на дарогу рамантызма. Па гэтай дарозе ён не мог не прыйсці да скарбу народнай творчасці. Тут Міцкевічу дапамагла літаратурная дзейнасць філматыў, асабліва дружба з Янам Чачотам. «Што дачыцца дружба, — піша Міцкевіч у адным з лістоў да Яна Чачота, — то клінуся яе святым імем і ўсім, што мне было дарага, я лічу цябе такім сярбу, якога толькі можна жадаць; я ні да каго не быў такім прыхільным і нікога не любіў у такой меры».

У 1819 г. філматы адначасна ўдзялілі нараджэнню Міцкевіча. Гэтую ўрачыстасць Чачот увасахчыў у лірычным, усхваляваным вершы «Едзеш, мільённы Адам», напісаным у традыцыйна народнай песні. Чачот працула выказаў у названым творы прыязнасць філматыў да Адама Міцкевіча і пацудоў асабістай шчырай дружбаі.

Гэтую сярдэчную дружбаў ўзабачалі ўзаемныя літаратурныя інтарсы. У лісьце да Яна Чачота ў снежні 1819 г. Міцкевіч пісаў: «Што мяне абрадавала, скажу тебе як філматы, гэта песні, праду кажучы — твае песні; бацьку ў іх твой вялікі поспех і непераную за часоў твайго ўзыходжання ў пісьменніцкую кар'еру легкага, а пры тым спраўданы піндарскі агулю, які нават пераўзыходзіць надзею, я меў аб табе» («Карсандзійскія філматы», т. I, стар. 311).

Міцкевіч быў высокай думкі аб здольнасці Чачота, захавочаў яго да творчай працы. «Грэшна было б не дбаць аб сваім таленце, які дадзены ад прыроды», — пісаў Міцкевіч яму з Коўні.

З творца спадчыны фільматычнага перыяду Чачот пакінуў востры блад і калы духот першы, які доўгі час дзіліцца страчанымі і, на вялікі жаль, яшчэ не знайшлі патрэбнага асветлення. Адна з песень Яна Чачота — «Кудзельніца», музыка да якой напісаў Станіслаў Матюшка, — трывала ўвайшла ў скарбіцу польскага народнага песеннага рэпертурау.

Філматы не маглі карыстацца дружавым фальклорным матэрыялам, таму што першыя зборнікі народнай творчасці пачалі з'яўляцца ў друку пачынаючы з 1833 г. З гэтага вынікае, што яны выкарыстоўвалі ў сваёй творчасці пераважна калкі, песні і паданні, якія чулі ў асеродзі, у якім выраслі.

Пачынаючы Чачот стаў і паслядоўна займацца зборам фальклору, выкарыстоўваў яго ў сваёй вершах і баладах, то зразумела, чаму Міцкевіч у сваім лісьце так настольна прасіць:

«Дашлі мне «Свіцязь» і іншыя свае творы, «Бекеша» і г. д., зробіш мне вялікую ласку». А калі Чачот атрымаў лісьце з адпраўкай твораў, лічычы патрэбным іх перапісаць, то Міцкевіч у другім лісьце, вядомаму прычыну, раіў яму, што не абавязкова перапісваць, калі можна хоць бы і так пераслаць — «за гэта абдыму тебе на каляд».

Сярдэчная дружба Міцкевіча і Чачота адбывалася ў іх ўзаемным уплыве ў творчасці. Балады Чачота і Міцкевіча маюць некаторае сваяцтва. У гэтых баладах выкарыстаны адны і тыя ж беларускія народныя паданні аб горадах і краях, якія прываліліся ў зямлю і на месцы якіх утварыліся вёскі. Балады «Радзіў, або занава» і «Вільні Чачот напісаў на аснове беларускага падання аб Лідзьку. Гэтак жа паданне Міцкевіч выкарыстаў у сваёй баладзе «Пане Тадуш».

Некаторыя вобразы з ранніх балад Чачота мы знаходзім у «Дзядлах» Міцкевіча. Падобнасць у выкарыстанні фальклорных вобразаў і тэм у творчасці Міцкевіча і Чачота сведчыць, што іх звязвала глыбокая дружба і на літаратурнай ніве.

Лічыў адно сведчанне дружбаў вядомай і тое, што Ян Чачот быў першым рэдактарам ранніх паэтычных твораў Адама Міцкевіча.

Матэрыялы, якія выкарыстаны ў гэтым артыкуле, адыраў Ян Чачот, які бацьку ў вуснай народнай паэзіі невучэрніую крміну літаратурнай творчасці.

У 1824 г. ён вымушаны быў пакінуць родныя месцы і сярбу Пачынаўшы доўгія пакуты і галы выдзяраванні. І дзе б ні быў вялікі пазт, куды б ні забаво яго лёс півярнуў, ён заўсёды сваям перым вёў барацьбу за свабоду і братства ўсіх народаў, а ў думках быў у родных месцах і Чачота не траціў налізі вярнуцца ў край свайго нараджэння і малодсці. Край гэты — наша Навагрудчына. Тут многа тэм звязана з імем Міцкевіча. Вяртаючыся з Віліні на калікулы, пазт наведваў хутар Завоссе, дзе 24 снежня 1798 г. ён нарадзіўся. Тутанавічы, дзе жыва Марыя Верашанка, з якой ён спазнаў раласіс сустрэч і «непадзялянае шчасце». Шчырае, дзе ў бібліятэцы з багатым выбарам рэдкіх кніг каштоўны рэкардаў па гісторыі роднага краю ён кажуць сам сабе свайго твораў. Нельга пазбы легендарнае возера Свіцязь! Тут часта бываў Міцкевіч са сваімі сябрамі. Яго ўславіў пазт у пранікнёных баладах «Свіцязь» і «Свіцязьніка». На Навагрудчыне многа месцаў, дзе быў Адам Міцкевіч у галы свайго юнацтва, дзе «пакінуў частку сваёй думкі». Па іх ён сумваў у далейшым выгнанні — у «гасцінай Лазані» і ў «шумным Парыжы». Родныя месцы, жыццё простага люду, фальклорнае беларускае і арганічна ўвайшлі ў творчасць вялікага паэта. Аб уплыве на творчасць Адама Міцкевіча беларускага фальклору польскі пісьменнік Леон Кручкоўскі гаварыў: «Іяжка ў творчасці Міцкевіча адбывалася на нацыянальна непаўторнасць ад глыбокага і хваляючага паучыня, якім, як матчыным малаком, ускорміў яго народ беларускі».

У аснову балад і рамансаў Міцкевіча пакладзены беларускія фальклорныя вобразы і матывы. Нават назвы балад — «Свіцязь», «Свіцязьніка», «Тудак» — сведчаць, што крыніца іх стварэння — фальклор Навагрудчыны.

Адам Міцкевіч не толькі добра ведаў і любіў фальклор беларускага народа, ён высока ацываў яго мову. Беларускае мову захапляла пазт сваёй мілагучнасцю, напэўнасцю, паэтычнасцю. У сваіх лекцыях аб славянскіх літаратурах, прачытаных у парыжскім Калежы да Франс, Адам Міцкевіч гаварыў: «На беларускім мове... гаворыць каля дзесяці мільянаў чалавек; гэта самая багатая і самая чыстая гаворка, яна ўнікала даўно і выдатна распаўсюваная» (Лекцыя 21 студзеня 1842 г.).

У 1847 г. у лісьце да паэта Аляксандра Хольскага Адам Міцкевіч дзельна думкамі аб асабістасці дзельна думкамі: «З усіх славянскіх народаў — русіны, гэта значыць сярба».

Першым перакладчыкам твораў Адама Міцкевіча быў Вінінт Дурнін-Маршчынскі. Мэтэй свайго перакладу ён лічыў «заохочоў нашата беларускага мужыка і бедную шляхту да навукі». У 1859 г. асобныя раздзелы паэм «Пан Тадуш» перакладчык здаў у віленскую друкарню. Аднак не так проста было выдаць беларускую кнігу польскага паэта, чым імя ў царскага самааду ства было не ў панане. Цэнзура забараніла выданне і знішчыла тыраж. Некаторыя экзэмпляры ўдалося захаваць і на аснове іх у 1907 г. беларускае выданства ў Пецярбургу «Зяліныя сонца і ў наша акорды» выдала кнігу паэтычна. Творы Адама Міцкевіча ў XIX стагоддзі перакладзі многія беларускія паэты. Паэма «Пан Тадуш» выхавалася на беларускае мове ў 1892 г. у Львове. Над перакладамі вершаў польскага паэта працавалі А. Дарэўскі-Вярты, Адам Гурмыновіч, Альгерд Абухавіч і інш.

У 1898 г. у дзень стагоддзя з дня нараджэння Адама Міцкевіча, з пераважных людзей Беларусі склаўся ініцыятыўны камітэт. На сьвятэры Францішка Багушэвіча былі праведзены зборніцы паэзіі, на якіх чыталіся даклады аб жыцці і творчасці вялікага польскага паэта-рэвалюцыянера.

Для беларускіх пісьменнікаў творы Адама Міцкевіча з'яўляліся зорнымі зоркамі, які ўваўляў шлях да стварэння рэалістычнай беларускай літаратуры. Так, у ліпені 1905 г. Янка Купала зрабіў першы выдатны пераклад балады Адама Міцкевіча «Тры Будрыскі». Янка Купала пераклаў і такія творы Адама Міцкевіча, як балады «Мужык і вулжак», «да ўраўні і з паэмы «Канрад Валеро» Уседа перакладзімі Янкі Купала ў беларускі друку з'явіліся творы Адама Міцкевіча ў перакладзе Якуба Коласа, Максіма Танка, Акалія Кудавічова, Пільна Пётрарка, Зяліныя Таўла. У 1955 г. у Дзяржаўным выдвецтве Беларусі выйшла ў свет кніга выбранных твораў Адама Міцкевіча ў перакладзе на беларускую мову.

У 1955 г. стагоддзе з дня смерці паэта адзначала ўсё прагрэсівае чалавецтва. З асаблівай урачыстасцю адзначалася гэта знамянальная дата ў Беларусі. У Навагрудку, на месцы руін і папаліччав, якія пакінуў пасля сабе гітлераўскія галаварэзні, клопатамі ўрада Савецкай Беларусі адноўлены і ў дзень гаданні — 26 лістапада 1955 г. — гасцініца адначасна сваёй дзверы. Дом-музей Адама Міцкевіча. Па ўсёй рэспубліцы праходзілі літаратурныя вечары, чыталіся лекцыі, даклады, рабіліся выставкі, прысвечаныя памяці паэта.

Імя Адама Міцкевіча ў Беларусі вядомае дарослым і дзецям. Глыбока народная па сваёму зместу творчасць паэта-зямляка захаляе нас не толькі прыгажосцю, але ачышчы любіць свай кары, народ, мове, ачышчы любіць свабоду, дапамагае змагацца за дружбаў і шчасце народаў, за мір на зямлі.

Лёў МІРАЧЫЦКІ.

Галоўны рэдактар Янка ШАРАХОЎСКІ. Рэдакцыйны каляі: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОЎ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркады МАРШЧЫНОВІЧ (адамы сакратар), Пётро ПРЫХОДЗЬКА, Раман СБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), Мікола ТКАЧОЎ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.

Праўленне Саюза пісьменнікаў БССР з жалею паведамляе аб смерці пісьменніка АЛЯХАНОВІЧА МІКАЛАЯ МІКАЛАЕВІЧА і выказвае глыбокае спачуванне сям'і і народнаму.

Падпісаныя цана на газету: на месца — 3 р. 50 к., на квартал — 10 р. 50 к., на паўгода — 21 р., на год — 42 р.

Гаспадарліваець ці коснаець?